

Проект-пропозиція Програми розвитку МСП в м. Каховка на 2017-2019 рр.

Мале та середнє підприємництво є важливим ресурсом розвитку економіки міста Каховка. Розвиток підприємництва життєво пов'язаний з умовами, які створюються на місцевому рівні. У зв'язку з цим, для більш ефективного розвитку малого та середнього підприємництва необхідна подальша реалізація комплексу заходів, спрямованих на вирішення найбільш гострих проблем, що турбують підприємців. Доповнення до Програми розроблені на основі аналізу проблем МСП на 2016 рік.

Основними причинами, що перешкоджають розвитку малого і середнього підприємництва, як в цілому в Україні, так і безпосередньо у м. Каховка є:

- недостатній рівень фінансової підтримки підприємницьких структур;
- слабкість матеріальної, технічної, фінансової, кадрової складових підприємницької діяльності;
- ускладненість залучення фінансових ресурсів з ринкових джерел, жорсткі умови кредитування;
- брак кваліфікованого управлінського персоналу суб'єктів малого і середнього підприємництва, спроможного розвивати бізнес в умовах членства України у СОТ та євро інтеграційних процесах;
- низький інноваційний потенціал малого і середнього підприємництва;
- недостатній рівень кредитування банками інноваційних проектів;
- недостатність на підприємствах підготовлених фахівців, які мали проводити роботи від передінвестиційної підготовки проекту (маркетингові дослідження, фінансовий аналіз), розробки бізнес-плану до його подальшого супроводження;
- складність процедур сертифікації і стандартизації товарів та послуг;
- низький рівень активності суб'єктів малого і середнього підприємництва щодо захисту власних інтересів;
- неналежний рівень інформаційного, консультативного та методичного забезпечення підприємницької діяльності.

Крім того, на сьогодні стан малого і середнього підприємництва в м. Каховка має, зокрема, такі недоліки:

1. В аграрному секторі існують великі, середні, малі та мікро-підприємства. Мікро і малий бізнес є в жорстких конкурентних умовах, але при цьому:
  - (a) не готовий до позитивного сприйняття інноваційних моделей сільгоспвиробництва;
  - (b) не володіє навичками ринкового маневру (диверсифікації);
  - (c) не володіє навичками пошуку додаткових каналів збуту;
  - (d) не готовий до капіталовкладень в знання;
  - (e) не готовий докладати зусилля на пошук більш ефективних форм ведення сільського господарства (кооперація, ситуативне об'єднання для захисту своїх прав, спільного формування товарних партій продукції тощо).
- В силу цих основних причин, і ефективність (зростання капіталізації), і врожайність, і якість, і харчова безпека (екологічна чистота) продукції, виробленої в дрібних господарствах, залишає бажати багато кращого.
2. Через відсутність додаткових каналів збуту, особливо в кризові для галузі роки, досить істотна частина баштанної та плодоовочевої продукції залишається незібраною, її переорюють, що значно знижує показники ефективності ведення сільського господарства області.
3. Спостерігається стійка залежність від посередницьких структур, які неодноразово стимулювали вимушений демпінг в ціновій політиці на ринку дрібнооптових закупівель.
4. В області відсутня адаптована під світові стандарти система (набір нормативних актів, сертифікованих лабораторій, які не проведено паспортизацію земельних ділянок тощо), яка дозволяє офіційно присвоювати статус «екологічно чистий продукт».
5. Спостерігається деякий розрив в компетенції фахівців з АПК в адміністрації області з реальним станом справ у секторі.

6. В області тільки великі і середні сільгоспвиробники мають у своєму розпорядженні знання, практичні навички, ресурсний і інструментальний набори, які можуть допомогти в реалізації процесів оптимізації ведення сільського господарства дрібними і мікроекономіками.
7. Модель розвитку кооперації в загальноприйнятому розумінні не знаходить підтримки ні у товаровиробників, ні у фінансових установ, ні в поточній економічній ситуації в регіоні.

Отже, наявний стан розвитку малого і середнього підприємництва свідчить про необхідність реалізації активної та виваженої місцевої політики за підтримки і подальшого розвитку підприємницького потенціалу та самозайнятості громадян м. Каховка.

Програма визначає чотири основні напрямки для розвитку МПС в місті Каховка:

1. Створення умов для розвитку МСП через створення сталої інфраструктурної підтримки, що складатиметься з комплексу заходів, які будуть реалізовувати міська адміністрація, громадські організації спрямовані на розвиток економіки та діяльність МСП, бізнес-асоціації та кооперативи підприємців. Допомога створенні та підтримка проектів Центру підтримки бізнесу Таврійського краю, як незалежного осередку впровадження програм та співпраці з міжнародними фондами.
2. Підвищення фахового рівня посадовців через проведення навчальних сесій.
3. Розбудова довіри між представниками влади та бізнесу через покращення інформаційного середовища, відкриття даних, проведення спільних навчань, інформування про наявні можливості через сайт міста та соціальну мережу фейсбук, а також унформування бізнес-асоціацій, громадських організацій, кооперативів підприємців.
4. Створення умов для розвитку малого та середнього бізнесу і залучення інвестицій через впровадження освітніх програм для розвитку молодіжного підприємництва.

Формування інфраструктури підтримки підприємництва.

Формування інфраструктури підтримки малого і середнього підприємництва є важливою умовою забезпечення фінансової, матеріально-технічної, інформаційної, технологічної, консультативної, маркетингової, кадрової та освітньої підтримки. Однією з головних функцій інститутів інфраструктури є надання допомоги суб'єктам господарювання на початковому етапі діяльності в подоланні труднощів, пов'язаних з відсутністю достатніх знань з питань ведення бізнесу, управлінського досвіду, комерційної інформації, доступу до кредитів тощо.

Інфраструктурою підтримки малого і середнього підприємництва є підприємства, установи та організації незалежно від форми власності, які провадять діяльність, спрямовану на розвиток суб'єктів малого і середнього підприємництва, їх інвестиційної та інноваційної активності, просування вироблених ними товарів (робіт, послуг), результатів інтелектуальної діяльності на внутрішній і зовнішній ринки.

Одним з завдань Програми є упорядкування діяльності існуючих об'єктів інфраструктури підтримки підприємництва, координація процесів створення і розвитку нових установ, їх організаційне та методичне забезпечення.

Пріоритетними завданнями для вирішення питання формування інфраструктури є:

- надання методичної допомоги установам інфраструктури підтримки підприємництва, асоціаціям, спілкам та іншим громадським організаціям підтримки малого підприємництва;
- участь у заснуванні та підтримка діяльності регіонального Центру підтримки бізнесу та проектів Центру, таких як освітні заходи для існуючих підприємців, молоді з бізнес-освіти, проведення конкурсу старт-апів для інноваційного бізнесу;
- участь у формуванні мережі консалтингових установ.

Однією з основних умов подолання негативних тенденцій розвитку малого і середнього підприємництва є розроблення та здійснення комплексу заходів щодо розв'язання проблем, які перешкоджають подальшому поліпшенню бізнес-середовища.

Програму розвитку МСП поділено на напрямки та визначені пріоритетні завдання:

Регуляторні заходи:

- Створення, ухвалення та впровадження Програми розвитку МСП до 2021 р.
- Розробка механізму узгодження з бізнесом або з представницьким органом бізнесу нормативно-правових актів, що стосуються бізнесу.

Інфраструктурні заходи:

- Допомога у створенні та надання софінансування проектів Центру підтримки бізнесу Таврійського регіону, де буде проводитись освітні програми для молодих підприємців та для бізнесу, що розвивається, надаватися консультації підприємцям (бухгалтерські, податкові, фінансові), надаватися інформації про актуальні можливості для бізнесу та зовнішніх інвесторів, експертна допомога у створенні бізнес-планів та грантових заяв для розвитку бізнесу.

Центр стане першим у регіоні доступним джерелом інформації для підприємців для вирішення питань широкого спектру – від бухгалтерської консультації до допомоги у пошуку інвестора для бізнес-проекту. Підприємці регіону та потенційні підприємці відчують допомогу та більшу впевненість у власних силах для започаткування та розвитку власної справи, що сприятиме зросту економіки в довгостроковому плані на 5-6%. Центр буде незалежним, матиме форму неурядової організації але на проведення заходів Центру та на промоцію місцева влада буде виділяти кошти. Окрім державного фінансування працівники центру також будуть залучати кошти від міжнародних грантових програм.

- Побудова системи відкритих даних для МСП стосовно землі, звернень громадян, вільних ділянок для бізнесу через електронні ІТ-системи

Електронні системи відкритих даних та впровадження електронної системи земельних торгів зробить ведення бізнесу більш прозорим, зменшить корупціогенні чинники, підвищить довіру до влади та надасть поштовх для розвитку бізнесу. Фінансування від органів місцевого самоврядування та органи влади регіону на проведення інформаційної кампанії та ознайомчих семінарів для МСП і створення ІТ-системи відкритих даних.

Заходи для розбудови довіри між бізнесом та владою:

- Організація щомісячного Дня зустрічей підприємців та представників бізнес-коаліцій з мером;
- Організація двічі на рік заходу, який буде площадкою для вільного відкритого незаполітизованого спілкування між МСП, владою та громадськими організаціями для вироблення спільного бачення труднощів МСП регіону та узгодження шляхів їх вирішення.

Освітні заходи для підприємців, представників влади та молоді:

- Тренінги з комунікацій представників бізнесу і влади.
- Спільні навчання представників бізнесу і влади з аналізу регуляторного впливу (APB) та М-тесту.
- Лекції для МСП та молоді з написання грантових проектів та бізнес-планів.
- Зменшення відтоку молоді з регіону, підвищення вмотивованості працевлаштування та професійного розвитку молоді у регіоні через розробку та впровадження проектів молодіжної політики та підвищенню іміджу підприємця:
  - Створення позашкільної навчальної програми для дітей 8-12 класів у вигляді лекцій та майстер-класів для формування підприємницької компетентності та економічного мислення.

- Запровадження щорічного конкурсу для молоді (серед учнів старших класів шкіл, ПТУ та студентів ВУЗів) «Яким би я був підприємцем».
- Залучення успішних підприємців до освіти молоді (від 18 до 35 років) через проведення відкритих лекцій та майстер-класів.

**Доповнення до заходів щодо виконання
Програми розвитку малого підприємництва в місті Нова Каховка на 2017-2019 роки**

Пріоритетні завдання	Заходи	Термін виконання	Виконавці	Джерела фінансу-вання	Вартість, тис.грн.		
					2017 рік	2018 рік	2019 рік
1	2	3	4	5	6	7	8
Регуляторні заходи							
1. Створення, ухвалення, впровадження та моніторинг Програми розвитку МСП м. Каховка до 2021 р.	Створення, ухвалення, впровадження та моніторинг Програми розвитку МСП м. Каховка до 2021 р. через створення і імплементацію Програм розвитку МСП на 2017, 2018, 2019, 2020, 2021 роки та їх щорічний аналіз, аналіз виконання та успішності програм.	Грудень 2016 – грудень 2021	Міська адміністрація м. Каховки	Міський бюджет	-	-	-
Інфраструктурні заходи							
2. Реалізація проектів інформаційно-ресурсного Центру підтримки бізнесу	Надання підтримки у заходів та проектах Центру: <ul style="list-style-type: none"> - надання консультацій спеціалістів, - впровадження освітніх програм молоді та МСП, - допомогу у створення та роботі коаліції бізнес-асоціацій, - створення прозорого інформаційного поля через сайт Центру та сторінку у фейсбук для розвитку МСП та залучення інвестицій, - співпраця з міжнародними програмами по залученню 	Грудень 2016 – грудень 2021	Громадський сектор за підтримки міської влади	Міський бюджет, кошти громадського сектору, залучені грантові кошти	-	-	-

	інвестицій.							
2.1. Освітні заходи для молодих підприємців та для бізнесу, що розвивається	Проведення заходів з громадянської освіти або бізнес-освіти: 1 освітній захід 1 раз в місяць, 20 учасників на захід. Надання консультацій спеціалістів для бізнесу та громадського сектору. Тренінги для переможців з бізнес-планування.	Грудень 2016 – грудень 2021	Громадський сектор за підтримки міської влади	30 000 – міський бюджет та 48 000 – ГО «APP TOTГ»	78 000	78 000	78 000	
2.2. Конкурс стартапів Каховки	Організація та проведення конкурсу нових інноваційних підприємств. Допомога у наданні коштів для фінансування започаткування нового бізнесу. Менторська підтримка у започаткуванні власної справи та надання консультацій спеціалістів для переможців конкурсу (5 підприємств).	щороку	Громадський сектор за підтримки міської влади	120 000 міський бюджет, 60 000 міжнародні гранти	180 000	180 000	180 000	
3. Побудова системи відкритих даних для МСП стосовно землі, звернень громадян, вільних ділянок для бізнесу через електронні ІТ-системи	Розширення можливостей використання системи I-Gov та Порталу прозора для підприємців Каховки. На проведення інформаційної кампанії та ознайомчих семінарів для МСП	Січень-вересень 2016	Міська влада	30 000 - на інформкампанію на ознайомчі семінари	30 000	-	-	
Заходи для розбудови довіри між бізнесом та владою								
4. Зустріч міського голови та представників виконавчої влади з підприємцями міста.	Організація та проведення зустрічей міського голови та представників виконавчої влади з підприємцями міста один раз на місяць	Щорічно (1 раз в місяць)	Міська влада, відділ економічного розвитку та торгівлі	Не потребує	-	-	-	
5. Розбудова довіри та	Організація двічі на рік заходу, який	Щорічно	Міська влада	-	-	-	-	

діалогу між органами влади, МСП та громадськістю.	буде площадкою для вільного відкритого незаполітизованого спілкування між МСП, владою та громадськими організаціями для вироблення спільного бачення труднощів МСП регіону та узгодження шляхів їх вирішення	(2 заходи на рік)					
5.1. Проведення заходу «Звіт меру про проведену діяльність» раз на рік	Проведення заходу «Звіт меру про проведену діяльність» раз на рік	Щорічно	Міська влада	Не потребує	-	-	-
5.2. Проведення раз на рік Стратегічної сесії розвитку МСП Каховки за участі представників влади, МСП та громадського сектору.	Проведення раз на рік Стратегічної сесії розвитку МСП Каховки за участі представників влади, МСП та громадського сектору.	Щорічно	Міська влада	Міський бюджет або залучені кошти в разі залучення експертів для Стратегічних сесій	15 000	20 000	25 000
6. Сприяння участі суб'єктів МСП в форумах, ярмарках та виставках за межами області та України.	Приоритетні напрямки підтримки підприємців з сфери туризму та ті, що підтримують інноваційні технології.	постійно	Громадський сектор за підтримки міської влади, суб'єкти підприємницької діяльності	Міський бюджет. Залучені кошти	30 000	30 000	30 000
Освітні заходи для підприємців, представників влади та молоді							
7. Тренінг з комунікацій представників бізнесу і влади	Проведення тренінгу з комунікації для представників бізнесу і влади	Щорічно (раз на рік)	Громадський сектор за підтримки міської влади	Міський бюджет. Залучені кошти	3 000	5 000	10 000
8. Спільні навчання представників бізнесу і влади з аналізу регуляторного впливу	Проведення тренінгу з аналізу регуляторного впливу (АРВ) та М-тесту, що сприятиме спільній розробці АРВ та Проектів міського значення для поліпшення бізнес-	Щорічно (раз на рік)	Громадський сектор за підтримки міської влади	Міський бюджет. Залучені кошти	3 000	5 000	10 000

(APB) та М-тесту.	клімату						
9.Організація та проведення навчальних лекцій та майстер-класів за участі успішних підприємців для учнів старших класів шкіл та студентів з розвитку підприємницького мислення у молоді	Проведення 12 лекцій для учнів та студентів закладів освіти Нової Каховки та майстер-класів за участі успішних підприємців за темою «Початок та розвиток власної справи»	щорічно	Громадський сектор за підтримки міської влади	Міський бюджет	36 000	36 000	36 000
10.Тренінги по написанню грантових проектів соціальної дії.	Проведення 3 тренінгів для молоді по написанню грантових проектів соціальної дії. Надання менторської підтримки під час написання та реалізації проектів в разі отримання гранту.	щорічно	Громадський сектор за підтримки міської влади	Міський бюджет	5 000	7 000	10 000
11.Проведення регіонального Освітнього форуму	Обговорення можливості перепрофілювання або розширення/покращення навчальної програми закладів середньої спеціальної освіти під запит місцевих підприємців. Проведення Регіонального форуму у кількості 100 чоловік з залученням представників влади, МСП та освітніх закладів.	Грудень 2016-березень 2017 р.	Громадський сектор і заклади освіти Таврійського регіону за підтримки міських та районних рад	Міський бюджет (співфінансування)	15 000	-	-

